

Stanisław Achremczyk

Biskup warmiński Jan Władysław Obłąk 1913-1988

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 1-2, 117-124

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Biskup warmiński Jan Władysław Obląk 1913—1988

Urodził się 26 maja 1913 r. w podtarnowskiej wsi Borzęcin. Jego rodzice Jan i Wiktoria z Lobodów byli rolnikami. Bp Jan Obląk wychowywał się wśród liczego rodzeństwa. Głęboka religijność rodziców, najbliższego otoczenia, wsi, sprawiła, że również jego młodszy brat Tadeusz obrał stan duchowny, wstąpił do zakonu jezuitów i pracuje do dziś na misji w Japonii. Szkołę podstawową, zwaną również ludową, ukończył bp Obląk w Borzęcinie. Rodzice zdecydowali kształcić go dalej. Rozpoczął naukę w tarnowskim gimnazjum. W 1931 r. złożył egzamin maturalny, Tarnowa nie opuścił, gdyż wstąpił do Seminarium Duchownego w tym mieście. Po pięcioletniej nauce, 29 czerwca 1936 r. w katedrze tarnowskiej otrzymał święcenia kapłańskie.

Nastał dla niego czas pracy duszpasterskiej w podtarnowskich parafiach. Najpierw był wikariuszem w Ciężkowicach. Tutaj zastał go wybuch drugiej wojny światowej. W 1941 r. przeniesiono go do Nowego Sącza. Od 1943 r. pełnił funkcję administratora parafii Lisia Góra. W 1947 r. pracował w Dąbrowie Tarnowskiej. Godził w tym okresie pracę duszpasterską ze studiami na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po ukończeniu studiów i zdobyciu doktoratu teologii opuścił rodzinne strony. Udał się na północny kraniec Polski do ziem na powrót włączonych do państwa polskiego. W połowie lutego 1949 r. przybył do Olsztyna. Ówczesny administrator apostolski ks. Teodor Bensch skierował go do pracy duszpasterskiej w Elblągu i Żuławce Sztumskiej. Na Powiślu przebywał bardzo krótko, bowiem jeszcze jesienią tego samego roku wrócił do Olsztyna. Organizujące się tu seminarium duchowne potrzebowało wykładowców. Otrzymał nominację na rektora Niższego Seminarium Duchownego a 17 października 1949 r. na wicerektora Wyższego Seminarium Duchownego. Bp Obląk oddał się niełatwej pracy kształcenia kapłanów, został wykładowcą historii Kościoła, patrologii i sztuki kościelnej. Seminarium dla bpa Obląka było najważniejszą instytucją w diecezji. W latach 1962—1968 był rektorem warmińskiego „Hosianum”. Do kształcenia nowych księży przywiązywał ogromną wagę. Obok ks. Łopota on najwięcej pracy i wysiłku włożył w organizowanie i prowadzenie seminarium. Wielokrotnie podkreślał, że „najważniejszą sprawą jest dobre przygotowanie alumnów do ofiarnej pracy w kapłaństwie”¹. Udzielając święceń kapłańskich 11 diakonom w katedrze fromborskiej podczas uroczystości milenijnych apelował do nich: „Chciałbym żebyście kapłaństwo cenili, ażebyście funkcję kapłańską spełniali z radością, jak dzisiaj przyjmujecie święcenia sakramentu kapłaństwa, byście w nich znajdowali radość i najwyższą pociechę ducha”².

Dokonania bpa Obląka zostały zauważone i docenione. 26 października 1959 r. został on kanonikiem warmińskim, a 20 listopada 1962 r. biskupem tytularnym

¹ Warmińskie Wiadomości (dalej WWD), R. 37, 1982, s. 183, *Powitanie Biskupa Obląka przez alumnów Hosianum*.

² WWD, R. 21, 1966, nr 2—3, *Przemówienie bp. J. Obląka do kapłanów*.

abbirytańskim. Z rąk prymasa Stefana Wyszyńskiego, 1 kwietnia 1963 r., w katedrze fromborskiej Jan Obląk otrzymał sakrę biskupią. Został sufraganiem warmińskim. W swym herbie biskupim przedstawiającym postać św. Jana Chrzyciela kazał wypisać słowa: „Oto dobry Pasterz”.

2 października 1962 r. bp Jan Obląk otrzymał nominację na wikariusza generalnego diecezji warmińskiej, a 20 listopada tegoż roku został prepozytem warmińskiej kapituły katedralnej.

Niebawem nastał czas Soboru Watykańskiego II. Dwukrotnie dane mu było zasiąść w ławach soborowych i dyskutować o przyszłości Kościoła powszechnego. Uczestniczył bp Obląk w drugiej i czwartej sesjach soborowych. Na drugą udał się jesienią 1963 r., na czwartej, w 1965 r., zgłosił poprawkę do schematu XIII oraz dekretu „O wolności religii”. 13 listopada 1965 r. wraz z biskupami polskimi został przyjęty na audiencji przez papieża Pawła VI.

Po śmierci bpa Józefa Drzazgi, a także po przeniesieniu bpa Józefa Glempa na arcybiskupstwo gnieźnieńskie, bp Obląk został wikariuszem kapitulnym, zarządzającym diecezją warmińską.

15 kwietnia 1982 r. był w życiu bpa Obląka dniem szczególnym. Oto bowiem papież Jan Paweł II mianował go biskupem ordynariuszem Diecezji Warmińskiej. W nadesłanej z Rzymu bulli Jan Paweł II pisał: „Czcigodnemu Bratu Janowi Obląkowi, dotychczas Biskupowi Tytularnemu Abbirytańskiemu, wybranemu Biskupowi Warmińskiemu, pozdrowienia i Błogosławieństwo Apostolskie. — — gdy przez przeniesienie Czcigodnego Brata Józefa Glempa na stolicę metropolitarną Gnieźnieńską i Warszawską opróżniona została stolica Katedralna Warmińska, słynna dziejami, czynami, świętościami wielu mężów, osądziliśmy, że dobrze się stanie, jeżeli Ciebie Czcigodny Bracie postawimy na jej czele, który nie tylko pobożnością, nauką i wiedzą się odznaczasz, lecz także doświadczeniem nabytym, tak dzięki obowiązkom biskupa pomocniczego w tymże Kościele Warmińskim. Dlatego ze stolicy tytularnej abbirytańskiej przenosimy Cię na stanowisko Biskupa i Pasterza Diecezji Warmińskiej przekazując zarząd i wszelką administrację ze słusznymi uprawnieniami”³. Biskup Obląk został 49 ordynariuszem w dziejach diecezji warmińskiej. Uroczysty ingres do prokatedry w Olsztynie odbył się 2 maja 1982 r., a do katedry we Fromborku — 30 maja. Bp Obląk rozpoczął rządy pod hasłem „Prostujcie drogę Panu”. Trudna praca nadwreżyła jego zdrowie, wyczerpała siły. Jesienią 1985 r. w administrowaniu diecezją warmińską zastąpił go bp Edmund Piszcz, a jesienią 1988 r. bp Obląk przeszedł na emeryturę. Dotknięty ciężką chorobą zmarł 16 grudnia 1988 r. Pochowano go w prokatedrze św. Jakuba w Olsztynie.

Bp Obląk potrafił godzić obowiązki biskupie z pracą naukową. W pracy naukowej widział radość życia, a ślęczenie nad tomami archiwaliów sprawiało mu przyjemność. Był historykiem jednego regionu — Warmii. Był nie tylko historykiem, ale i organizatorem nauki. Zamiłowanie do historii wyniósł z domu rodzinnego. Pogłębił je pobyt w Tarnowie. Być może wpływ na to miał historyczny Tarnów, a także dwaj wychowankowie tego gimnazjum, wybitni historycy, których popiersia zdobyły gmach szkoły, Kazimierz Brodziński i Józef Szujski. Po zakończeniu drugiej wojny światowej rozpoczął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim. Słuchał wykładów z historii Kościoła. Wytężona praca przyniosła mu najpierw tytuł magistra, a 17 czerwca 1948 r. tytuł doktora teologii. Pracę doktorską *Kardynał Bernard Maciejowski jako biskup krakowski* napisał na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 1949 r. organizował seminarium duchowne w Olsztynie. Współpracował wówczas z ks. Jerzym Wirszyllą przybyłym z Łucka, znakomitym biblistą, znawcą języków obcych i malarzem, ks. Stanisławem Zdanowiczem, liturgistą przybyłym z Wileńszczyzny, ks. Janem Jestadtem ze Lwowa, Ignacym

3 WWD, R. 37, 1982, nr 7—8, ss. 166—187, *Bulla nominacyjna J. W. Obląka, Rzym 13 IV 1982.*

Tokarczukiem dzisiejszym biskupem przemyskim i z obecnym arcybiskupem wrocławskim, Henrykiem kardynałem Gulbinowiczem. Wytworzyli oni na seminarium doskonałą atmosferę sprzyjającą pracy naukowej, a bp Obląk był jej głównym inspiratorem. Doprowadził do tego, że od 1959 r. odbywały się systematycznie posiedzenia naukowe księży wykładających w seminarium. Jako pracownik nauki doskonale rozumiał potrzebę zorganizowania warsztatu pracy naukowej — biblioteki i archiwum. Był dyrektorem biblioteki seminaryjnej i kustoszem archiwum diecezjalnego. Włożył wiele wysiłku w gromadzenie zbiorów o nieprzemijającej wartości. Kochał książki. Bywało i tak, że z gruzów katedry fromborskiej i braniewskiego „Hosianum” wydobywał i oczyszczał bezcenne wprost dokumenty, starodruki, książki. Zbiory archiwalne parafialne dzięki jego zabiegom znalazły bezpieczne miejsce w archiwum diecezjalnym. Jemu też należy zawdzięczać, że wiele archiwaliów i starodruków ocalało przed niechybną zagładą. Troską napawał go brak odpowiednich pomieszczeń na archiwum i bibliotekę seminaryjną. Dopiero wzniesienie przy ulicy Kopernika w Olsztynie nowych budynków tę troskę oddaliło.

Jako autor wielu rozpraw, bp Jan Obląk doskonale rozumiał potrzebę powołania czasopisma naukowego, na łamach którego jego koledzy mogliby ogłaszać wyniki swoich badań. Przyczynił się do powstania „Studiów Warmińskich” i był ich redaktorem przez długi czas. Pierwszy numer „Studiów” ukazał się w 1964 r. „Studia Warmińskie” były w tym czasie trzecim czasopismem humanistycznym w Olsztynie po „Komunikatach Mazursko-Warmińskich” i „Roczniku Olsztyńskim”. Odtąd w każdym prawie numerze „Studiów” ukazywały się jego artykuły. Jednocześnie troszczył się o dobre funkcjonowanie Wydawnictwa Diecezjalnego. W 1972 r. został członkiem komisji episkopatu do spraw wydawnictw kościelnych. Brał udział w pracach komisji historycznej do spraw beatyfikacji kardynała Stanisława Hozjusza. Przyczynił się do wydania pism Hozjusza, zorganizowania sesji naukowych i powstania pracowni hojzańskiej.

Bp Obląk, jak już nadmieniono, był historykiem jednego regionu — Warmii. Jego dorobek naukowy zamyka się liczbą około 70 publikacji. Awans, w 1962 r., na biskupstwo spowodował, iż na badania naukowe miał coraz mniej czasu. Artykuły bpa Obląka ukazywały się wcześniej na łamach „Komunikatów Mazursko-Warmińskich”, „Rocznika Olsztyńskiego”, „Zapisków Historycznych”, „Naszej Przeszłości”, „Ateneum Kapłańskiego”, „Biuletynu Historii Sztuki” i oczywiście „Studiów Warmińskich” — po ukazaniu się pierwszego tomu „Studiów Warmińskich”, których stał się wiernym autorem, zabrakło jego artykułów w innych pismach historycznych.

Był historykiem o wszechstronnych zainteresowaniach. Interesowała go cała przeszłość Warmii od średniowiecza po czasy najnowsze. Doskonała znajomość zbiorów archiwalnych sprzyjała chęci zbadania jak najliczniejszych tematów. Jego warsztat naukowy zdumiewa solidnością. Artykuły odznaczają się dobrą orientacją w literaturze przedmiotu, a przede wszystkim znajomością źródeł. Oparte na materiałach archiwalnych, przeważnie warmińskich, mimo upływu czasu zachowują swą wartość. Wiele w nich szczegółowych informacji, pytań badawczych i zachęty do pogłębiania studiów historycznych. Obląk kładł nacisk na ukazanie polskiej przeszłości Warmii. Prawie każdy z jego artykułów był dowodem polskości tej krainy. Pisał zgodnie z ówczesnymi wymogami, zapotrzebowaniem, a także z własnym zapatrywaniem na dzieje Warmii.

Tematy badawcze wyznaczały Biskupowi wielkie rocznice obchodzone na Warmii i w Polsce. Tysiąclecie Chrztu Polski i państwa polskiego, 700 lat kapituły warmińskiej, 500 rocznica urodzin Mikołaja Kopernika. Już jako biskup ordynariusz czynił przygotowania do 750 rocznicy utworzenia biskupstwa warmińskiego. Wygłaszał referaty na licznych sesjach naukowych. W 1961 r. na sympozjum odbytym w obecności prymasa Stefana Wyszyńskiego mówił o początkach kapituły warmińskiej. W 1965 r. uczestniczył

w obchodach 20-lecia polskiej organizacji życia kościelnego na ziemiach zachodnich i północnych. Był obecny na uroczystościach w Olsztynie, Fromborku, we Wrocławiu, na Górze św. Anny. W przemówieniu wygłoszonym do wiernych diecezji opolskiej wskazywał na związki Warmii z Opolszczyzną przejawiające się w kulcie Matki Boskiej i „wspólnych tradycjach walki o zachowanie języka polskiego”. Podczas publicznej sesji naukowej, z okazji 500 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika, odbywającej się we Fromborku, bp Obląk wygłosił referat „Mikołaj Kopernik życie i działalność”. Natomiast na sympozjach zorganizowanych w Elblągu i Lidzbarku Warmińskim mówił o religijności Mikołaja Kopernika. Uczestniczył w sympozjum zorganizowanym z okazji setnej rocznicy objawień gietrzwałdzkich, a także w sympozjach poświęconych życiu i działalności Stanisława Hozjusza i Ignacego Krasickiego. Brał udział w sympozjach ekumenicznych.

Zainteresowania bpa Obląka koncentrowały się na XIX-wiecznej przeszłości Warmii i na historii nowożytnej Warmii. Pasjonowała go historia sztuki kościelnej, biografistyka, a także filatelistyka. W niespełna rok po przybyciu Obląka na Warmię ukazał się w „Warmińskich Wiadomościach Diecezjalnych” jego pierwszy artykuł *Wielki Jubileusz na Warmii w roku 1576*⁴. Następnie w tym samym piśmie i w tym samym roku ukazywała się systematycznie *Polska prezhytoreologia warmińska*. Praca ta nie straciła na wartości, jedynym jej mankamentem było zamieszczenie w piśmie mało dostępnym historykom. Już w tym czasie prowadził Obląk studia nad Warmią XIX w. Zaowocowały one szeregiem drobnych artykułów i dwiema dużymi rozprawami naukowymi. Sprawozdania Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z lat 1953—1956, wydrukowane w 1958 r., informowały o zakończeniu pracy nad *Stosunkiem Kościoła katolickiego do polskiej ludności katolickiej w diecezji warmińskiej w latach 1800—1870*. Ukazała się ona drukiem w 1960 r. Doczekała się recenzji naukowych. Studia nad tematem bp Obląk kontynuował, czego dowodem był obszerny artykuł zamieszczony w 1963 r. w „Naszej Przeszłości” *Sprawa polska ludności katolickiej na terenie diecezji warmińskiej w latach 1870—1914*. Artykuł ten mógł być również osobną publikacją książkową. Obląk zafascynowany był dowodzeniem polskości Warmii, ukazywał walkę z germanizacją, stosunek władz kościelnych do kwestii ludności polskiej w diecezji warmińskiej. Opracowania te, na owe czasy pionierskie, nie straciły na wartości dzięki swej bazie źródłowej. Faktografia pozostaje niezmienna, można ją jedynie uzupełnić nowymi informacjami. Badając i pisząc o wieku XIX nie można tych prac pominąć. Dla wielu historyków stały się one inspiracją do podejmowania studiów podobnych. Uzupełnieniem tych rozpraw są liczne artykuły. Już w 1957 r. ukazał się w „Ateneum Kapłańskim” artykuł *Kościół na Warmii w okresie kulturkampfu*. Odchodził w nim Obląk od ukazywania tylko spraw polskich na rzecz ukazania położenia Kościoła w czasach rządów Bismarcka. Po wznowieniu wydawania „Komunikatów Mazursko-Warmińskich” publikacje Obląka pojawiały się w tym piśmie bardzo często. W 1958 r. opublikował artykuł o ks. Walentym Barczewskim, później scharakteryzował działalność Feliksa Nowowiejskiego, podał do druku *Korespondencję Kazimierza Jaroszyka z Eugeniuszem Buchholzem*. W „Zapiskach Historycznych” ukazał się w 1958 r. jego artykuł *Język polski w kościołach i szkołach na Warmii w pierwszej połowie XIX wieku*, a w „Komunikatach Mazursko-Warmińskich” *Kontakty uczonych polskich z Archiwum Fromborskim przed pierwszą wojną światową*. Kontynuacją tematu polskiej obecności na XIX-wiecznej Warmii były kolejne artykuły w „Studiach Warmińskich” wydrukowanych dwadzieścia lat później. W 1977 r. ukazały się *Objawienia Matki Boskiej w Gietrzwałdzie. Ich treść i autentyczność w opisie współczesnych (stulecie objawień 1877—1977)*, cztery lata później *Życie religijne polskiej ludności katolickiej w Olsztynie na przełomie wieków XIX i XX*, oraz *Kult Matki Boskiej Częstochowskiej w diecezji warmińskiej do roku 1939*.

4 J. Obląk, *Wielki Jubileusz na Warmii w roku 1576*, WWD, 1950, nr 1, ss. 14—21.

Bibliografią druków polskich na Warmii w latach 1800—1939 pobudził dyskusję naukową i badania. Pierwszy jego artykuł *Wykaz polskich druków na Warmii za lata 1800—1939* wydrukowany w „Komunikatach Mazursko-Warmińskich” w 1957 r. doczekał się uzupełnienia i krytycznej recenzji pióra Władysława Chojnackiego⁵, w tym samym jeszcze roku. Spór dotyczył tego, co można zaliczyć do druków warmińskich. Obląk uważał, że są to druki wydane na Warmii oraz poza Warmią, jeżeli ukazywały się z inicjatywy czynników warmińskich. Odpowiedzią Obląka na artykuł Chojnackiego było *Uzupełnienie do «Wykazu polskich druków na Warmii za lata 1800—1939»* (1958 r.). Przyniosło ono 50 nowych druków nie znanych Chojnackiemu. Opublikował bp Obląk w 1974 r. *Nowe uzupełnienie «Wykazu polskich druków na Warmii za lata 1800—1939»*. Zrecenzował je i uzupełnił Janusz Jasiński⁶.

Warmia pod rządami Rzeczypospolitej szlacheckiej znalazła w badaniach bpa Obląka szczególne miejsce. Interesowała go działalność instytucji kościelnych i wielkich biskupów warmińskich: Stanisława Hozjusza, Mikołaja Szyszkowskiego, Adama Stanisława Grabowskiego i Ignacego Krasickiego. Artykuły Obląka wnoszą wiele nowych informacji. Dzieje seminarium duchownego, kolegium jezuickiego w Braniewie, kapituły warmińskiej były przedmiotem Jego badań. Już w 1958 r. na łamach „Warmińskich Wiadomości Diecezjalnych” ukazał się niewielki artykuł poświęcony *Hozjańskim Konstytucjom Seminarium Duchownego*, a 10 lat później artykuł *O początkach kolegium jezuickiego i seminarium duchownego w Braniewie*. Interesowały go też dzieje szkoły misyjnej w Świętej Lipce. Kapitułę warmińską poświęcił kilka krótkich publikacji. Omówił statuty kapituły katedralnej, jej pieczęcie, a także kapitulacje wyborcze biskupów warmińskich. Bp Obląk nie krytykował działalności instytucji kościelnych ani poszczególnych biskupów. Był historykiem, któremu historia Kościoła widziała się idealną.

Badania bpa Obląka wniosły wiele nowego do biografii niektórych biskupów warmińskich, zwłaszcza Ignacego Krasickiego i Adama Stanisława Grabowskiego. Biskup Krasicki przestał być tylko biskupem poetą, ale stał się też duszpasterzem i administratorem. Wyrzucił należy żal, iż biografowie Ignacego Krasickiego do tychże artykułów sięgają rzadko, a niektórych nawet nie znają. Krasicki zajął w badaniach Obląka szczególne miejsce i był w nich obecny przez całe twórcze jego życie. Już w 1957 r. opublikował Biskup *Materiały do działalności kulturalnej Ignacego Krasickiego*. Rok później w „Roczniku Olsztyńskim” zamieścił artykuł o kapelanie Krasickiego Stanisławie Drożyłowskim, zajął się sprawą inwentarza biskupstwa warmińskiego po przejściu Ignacego Krasickiego do Gniezna, odkrył Krasickiego jako organizatora poczty na Warmii, utrzymywanej z dochodów biskupich. Niepodważalną zasługą bpa Obląka było opublikowanie wydawało się zaginionego rękopisu wierszowanej powieści Krasickiego *Prawdziwa opowieść o kamienicy narożnej w Kukurowcach*. Bogactwo rozmaitych informacji o biskupie Krasickim zawiera artykuł *Miscellanea Krasiciana* ogłoszony w „Studiach Warmińskich” w 1982 r. Był to zapewne ostatni naukowy artykuł bpa Jana Obląka. Nie podjął jednak bp Obląk gruntownych badań, by ukazać duszpasterską działalność Krasickiego. Unikał też tematów z historii politycznej i gospodarczej.

Obszerny artykuł poświęcił biskupowi Adamowi Stanisławowi Grabowskiemu ukazując go jako mecenasa sztuki i administratora. Uzupełnieniem tegoż artykułu jest publikacja omawiająca losy Warmii w czasach wojny siedmioletniej.

Zainteresowanie historyków i kartografów wywołało opublikowanie nieznaney mapy komornictwa olsztyńskiego z połowy XVII w. przechowywanej w zbiorach archiwum diecezjalnego.

5 W. Chojnacki, *Uzupełnienie do wykazu polskich druków na Warmii ks. J. Obląka* Komunikaty Mazursko-Warmińskie (dalej KMW), 1958, nr 1, ss. 85—86.

6 J. Jasiński, *Dalsze uzupełnienie bibliografii polskich druków na Warmii 1800—1939*, KMW, 1975, nr 4, ss. 449—454.

Z okazji 500 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika starał się pokazać życie religijne wielkiego astronoma. Przypominał, iż był on kanonikiem warmińskim. Wiódł spór w tym względzie z wieloma badaczami świeckimi.

Zainteresowania bpa Jana Obląka obejmowały też historię sztuki kościelnej. Dla historyka sztuki archiwalne odkrycia Obląka mają swą nieprzemijającą wartość. Od 1966 r. przewodniczył Diecezjalnej Komisji Sztuki Kościelnej, a w 1972 r. wybrano go przewodniczącym Komisji Episkopatu do Spraw Sztuki Kościelnej. Starał się o należyłą konserwację zabytkowych kościołów. Z jego inicjatywy zorganizowano, w 1972 r., w Olsztynie sesję naukową poświęconą kwestii adaptacji wnętrz kościelnych do nowych przepisów liturgicznych, ochronie i konserwacji zabytków architektury, malarstwa i rzeźby. Jako przewodniczący Komisji Episkopatu do Spraw Sztuki Kościelnej przyczynił się do opracowania norm postępowania w sprawach sztuki kościelnej i statutu muzeów diecezjalnych. Marzeniem bpa Obląka było utworzenie warmińskiego muzeum diecezjalnego.

W badaniach nie pominął przepięknej barokowej świątyni w Świętej Lipce. W „Roczniku Olsztyńskim” ukazał się jego artykuł o Jerzym Ertlim budowniczym kościoła w Świętej Lipce. Biogram Ertlego pióra Obląka, niestety nie wolny od pomyłek, wydrukował *Polski Słownik Biograficzny*. Wreszcie w 1975 r. ukazało się albumowe wydanie *Świętej Lipki* poprzedzone wstępem autorstwa Obląka. Drugie wydanie tej książki trafiło do rąk czytelnika w 1982 r. *Katedra we Fromborku* w podobnej wersji doczekała się również dwóch wydań. Jednym z pierwszych jego artykułów była rozprawka w „Biuletynie Historii Sztuki” o kontaktach kapituły warmińskiej z rzeźbiarzami z Dębника, dotycząca marmurowego ołtarza dla katedry fromborskiej. Podjął się też opisanie kościołów pobrzeża Bałtyku. Na uwagę zasługują artykuły o działalności Mikołaja Szyszkowskiego i Wacława Leszczyńskiego w zakresie sztuki, w połowie XVII w. oraz o kaplicach polskich Marcina Kromera.

Bp Obląk jest też autorem jedynej jak do tej pory *Historii diecezji warmińskiej*. Ukazała się ona, w popularnym ujęciu, w 1959 r. Odpowiadała zapotrzebowaniu chwili, przybliżyła czytelnikom kościelne dzieje Warmii, utwierdzając ich w przekonaniu, że są kolejną falą polskiego osadnictwa na tych ziemiach. Jednocześnie bp Obląk starał się popularyzować historię Warmii odczytami. Od 1955 r. był członkiem olsztyńskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. Z chwilą powstania Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego został członkiem również tego towarzystwa. Jako dowód uznania, za popularyzację historii Warmii i badania jej dziejów, Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Historycznego obradujące w Warszawie w listopadzie 1982 r. nadało mu godność członka honorowego PTH.

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH PUBLIKACJI BPA J. W. OBLĄKA

1 *Wielki Jubileusz na Warmii w roku 1576*, Warmińskie Wiadomości Diecezjalne (dalej WWD), 1950, nr 1, ss. 14—21.

2 *Polska prezbiteriologia warmińska*, WWD, 1950, nr 2, ss. 14—19; nr 3, ss. 15—21; nr 4, ss. 4—14, nr 5, ss. 13—20; nr 6, ss. 5—12.

3 *Polska prezbiteriologia warmińska*, WWD, 1951, nr 1, ss. 21—28; nr 2, ss. 16—23.

4 *Egzempcja diecezji warmińskiej i jej obrona za biskupa Mikołaja Szyszkowskiego*, Polonia Sacra, 1955, z. 2—3, ss. 123—136 (druk 1956).

5 *Kontrakty między kapitułą warmińską a rzeźbiarzami z Dębника w sprawie ołtarza marmurowego*, Biuletyn Historii Sztuki, 1956, t. 18, nr 2, ss. 295—296.

6 *Z powojennych dziejów diecezji warmińskiej (lutym—wrzesień 1945)*, Polonia Sacra, 1956, z. 3—4, ss. 397—410.

- 7 *Wykaz polskich druków na Warmii za lata 1800—1939*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie (dalej KMW), 1957, nr 1, ss. 50—61.
- 8 *Kościół na Warmii w okresie kulturkampfu*, Ateneum Kapłańskie, 1949, t. 54, ss. 203—217 (druk 1957).
- 9 *Materiały do działalności kulturalnej Ignacego Krasickiego. O stosunek do sztuki i zbiorów artystycznych*, Studia Pomorskie, 1957, t. 2, ss. 401—431.
- 10 *Dzieje Boreschowa i jego obrazu*, Biuletyn Historii Sztuki, 1957, nr 1, s. 70.
- 11 *Pani Ziemi Warmińskiej*, Ateneum Kapłańskie, 1957, z. 1, ss. 47—61.
- 12 *Z działalności ks. Walentego Barczewskiego*, KMW, 1958, nr 2, ss. 113—130.
- 13 *Stosunek Kościoła katolickiego do polskiej ludności katolickiej w diecezji warmińskiej w latach 1800—1870*, Sprawozdania Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 1953—1956, nr 7, ss. 92—96 (druk 1958).
- 14 *Cześć Niepokalanego Poczęcia na Warmii*, WWD, 1958, nr 6, ss. 30—32.
- 15 *Stanisław Drożyłowski, kapelan i dworzanin Ignacego Krasickiego*, Rocznik Olsztyński (dalej RO), 1958, t. 1, ss. 31—46.
- 16 *Jan Karol Konopacki biskup nominat warmiński*, Nasza Przeszość, 1958, t. 8, ss. 153—179.
- 17 *Kontakty uczonych polskich z Archiwum Fromborskim przed pierwszą wojną światową*, KMW, 1958, nr 4, ss. 388—400.
- 18 *Pozjańskie konstytucje seminarium duchownego*, WWD, 1958, nr 5, ss. 37—43.
- 19 *Początki 40-godzinnego nabożeństwa na Warmii*, WWD, 1958, nr 5, ss. 26—31.
- 20 *Język polski w kościołach i szkołach na Warmii w pierwszej połowie XIX wieku*, Zapiski Historyczne, 1958, t. 23, z. 1—3, ss. 175—189.
- 21 *Uzupełnienie do «Wykazu polskich druków na Warmii za lata 1800—1939»*, KMW, 1958, nr 3, ss. 312—318.
- 22 *Historia diecezji warmińskiej*, Olsztyn 1959.
- 23 *Nieznanne kalendarze lubelskie na rok 1639*, Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne, 1959, t. 1, z. 1, ss. 73—80.
- 24 *Glaznoki Andrzej (ok. 1611—1668), kanonik warmiński*, w: *Polski Słownik Biograficzny* (dalej PSB), t. 8, s. 43.
- 25 *Gotzheim Walenty (1804—1874) misjonarz katolicki na Mazurach*, PSB, t. 8, s. 389.
- 26 *Wojciech Rudnicki i jego oświadczenie ostatniej woli*, Nasza Przeszość, 1959, t. 10, ss. 431—437.
- 27 *Życie kościelne na Warmii w świetle relatio status biskupa Wacława Leszczyńskiego w 1657 roku*, Rocznik Teologiczno-Kanoniczny, 1956, t. 6, z. 3, ss. 5—31 (druk 1960).
- 28 *Pieczenie kancelarii biskupiej i kapitułnej na Warmii*, RO, 1959, t. 2, ss. 119—134 (druk 1960).
- 29 *Szkola muzyczna w Świętej Lipce 1722—1909*, KMW, 1960, nr 3, ss. 351—379.
- 30 *Stosunek niemieckich władz kościelnych do ludności polskiej w diecezji warmińskiej w latach 1800—1870*, Lublin 1960, s. 151.
- 31 *Zgromadzenie św. Wincentego a Paulo na Warmii*, Nasza Przeszość, 1960, t. 12, ss. 48—58.
- 32 *Grunenberg Mateusz (ok. 1788—1850), wydawca i autor polskich śpiewników i modlitewników*, PSB, t. 9, s. 51.
- 33 *Hatten Andrzej Stanisław (1763—1841), biskup warmiński*, PSB, t. 9, s. 303.
- 34 *Maciej Hein kanonik i kanclerz kapituły warmińskiej*, PSB, t. 9, s. 346.
- 35 *Jerzy Wojciech Heide 1706—1765, kronikarz warmiński*, PSB, t. 9, s. 340.
- 36 *Jerzy Ertli budowniczy Świętej Lipki*, RO, 1960, t. 3, ss. 115—131, (druk 1961).
- 37 *Statuty Warmińskiej Kapituły Katedralnej*, WWD, 1961, nr 5, ss. 45—57.
- 38 *Feliks Nowowiejski jako organista w Olsztynie*, KMW, 1961, nr 2, ss. 182—189.
- 39 *Wskrzeszenie Kolegiaty w Dobrym Mieście*, WWD, 1961, nr 4, ss. 14—18.
- 40 *O początkach kapituły katedralnej na Warmii*, WWD, 1961, nr 5, ss. 8—25.
- 41 *Mapa komornictwa olsztyńskiego z XVI wieku*, KMW, 1961, nr 4, ss. 558—562.
- 42 *Ogłoszenie dogmatu Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w diecezji warmińskiej*, Nasza Przeszość, 1961, t. 14, ss. 269—278.
- 43 *Konserwacja gotyckich zabytków sztuki w diecezji warmińskiej*, Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne, 1961, z. 1—2, ss. 333—345.
- 44 *Uroczystość jubileuszowa 700 lecia istnienia Warmińskiej Kapituły Katedralnej*, WWD, 1961, z. 6, ss. 48—49.
- 45 *Korespondencja Kazimierza Jaroszyka z Eugeniuszem Bucholtzem*, KMW, 1962, nr 3, ss. 642—660.
- 46 *Warmia w dobie wojny siedmioletniej*, KMW, 1963, nr 1, ss. 27—48.
- 47 *Sprawa polska ludności katolickiej na terenie diecezji warmińskiej w latach 1870—1914*, Nasza Przeszość, 1963, t. 18, ss. 35—139.
- 48 *Działalność biskupów warmińskich w zakresie sztuki w połowie XVII wieku. Mikołaj Szyszkowski, Wacław Leszczyński*, Rocznik Teologiczno-Kanoniczny, 1964, t. 11, z. 4, ss. 51—86.
- 49 *Stosunek do nauki i sztuki biskupa warmińskiego Adama Stanisława Grabowskiego*, Studia Warmińskie (dalej SW), 1964, t. 1, ss. 7—56 (druk 1965).
- 50 *Kult św. Wojciecha w diecezji warmińskiej*, SW, 1966, t. 3, ss. 7—44.
- 51 *Kardynał Hozjusz*, Ateneum Kapłańskie, 1966, z. 3, ss. 164—167.

